

Johann Ernst Schaper

Programma Quo Rector Academiae Rostochiensis Joh. Ernestus Schaper Med. D. Et Prof. Ducal. P. ... Angelorum Curam Circa Hominem Ut Animo Diligenter Proponant, Deumque Id Propter Collaudent, Ea qua fas est Humanitate, Omnes O. O. Cives Academicos monet & sollicitat : [P. P. sub Sigillo Rectoratus Academiae Rostochiens. Ao. Christi 1699 d. 29. Septembr.]

Rostochi[i]: Weplingius, [1699]

<http://purl.uni-rostock.de/rosdok/ppn735977410>

Druck Freier  Zugang



PROGRAMMA
QVO
RECTOR
ACADEMIÆ ROSTOCHIENSIS
JOH. ERNESTUS
SCHAPER

MED. D. ET PROF. DUCAL. P. SUÆq̄FA-
CULTATIS DECANUS

ANGELORUM

CURAM CIRCA HOMINEM

UT ANIMO DILIGENTER PROPONANT,
DEUMQVE ID PROPTER COLLAUDENT,

Ea quâ fas est Humanitate, Omnes O. O. Cives

Academicos monet & sollicitat,



Rostochi Typis JOH. WEPPLINGII, Univ. Typogr.

R. U. - Progr. 1699/a

1699



Nter varia eaqve

infinita beneficia, quibus DEUS nos indefinenter cumulat, id etiam comprehenditur, quod neque Angelos à cura nostri exclusos esse voluit, sed partes iisdem rerum nostrarum demandavit quàm benignissimè. Etenim DEUS non ideo creavit Angelos, ut ipsum unicè intuerentur, rem humanam in mundo velut alienam à se reputantes, tanquam otiosi spectatores, sed ut sine auxilio hominibus, solatio pariter & praesidio. Annon Spiritus dicuntur publicum velut officium praestantes, emissi scilicet in ministerium DEI propter haeredes vitae aeternae futuros Hebr. I. v. 14? Annon etiam appellationem inde sui acceperunt in Scriptura? Eà certitudine hæc nituntur, ut qui in contrarium velit discedere, fidem sacris literis habere non existimetur. Equidem fruuntur Angeli semper illa gloria, quàm non potest esse major in cælo, verum ita fruuntur, ut curam simul agant infantium, quorum custodia in terris sunt praepositi Matth. 18. v. 10. Conspectus itaque gloriae Divinae, quo velut pleno laetitiae fonte perfunduntur, dum DEUS ubique est, etiam in terris datur Angelis, conjunctamque sibi habet illam voluntatem Angelorum, qua in ea, quæ DEUS fieri velit, ut expediantur à se se, sunt propensissimi: Pertinetque ita ad gloriam Angelorum, quod in rerum humanarum curam, quantum fas est, à Deo adhibeantur. Annon quò plura quoque graviora ministro in mandatis à Rege dantur, eò gloriosior habetur inter homines? Ille sanè, qui otiosus circa Regem suum hæret, dum nihil confert ad salutem hominum, non ea est autoritate atque gloria, sicut qui inter varias occupationes Regis quàm diligentissimè operam suam exercet. Ibi sapientia, ibi virtus, & quantum autoritatis Rex in ministro illo esse voluit, per omnes rerum partes non sine laude quadam apparet. Et quantum non id gloriae cedit Angelis, quod tanquam creaturae emi-

nen-

nentissimæ, circa custodiam tamen hominum, iniis imperata
DEI faciunt, quæ sunt supra vires humanas. Agnoscitur ita in
illis major vis sapientiæ, agnoscitur virtus excellentior, agnoscitur
status felicissimus, quò ut hominibus potissimum bene sit,
nihil unquam voluntatis Divinæ in cura sua intermittunt, beati-
tudinem ita suam in eo explicantes, quod in opere Divino sint
paratissimi. Imitantur ergo suis quidem modis DEUM, patrem
ipsum gloriæ æternæ, quæ curam tamen habet rerum terrestri-
um, & potissimum humani generis, cui quàm sapientissimè sem-
per prospicit. Si neque Divinæ gloriæ & beatitudini quicquid
derogat hæc inferiorum cura, quomodo Angelis decedere
quid potest ex custodia illa hominum, quam DEUS ipsis imposu-
it? Atque perspicitur inde magis DEI gloria, quod ministris et-
iam utitur per quàm gloriosis, quos ipse condidit, ad solarium &
salutem hominum: Sicut Regi atque Imperatori magnæ gloriæ
ducitur, quod stipati sunt multis iisque variæ dignitatis Ministris,
quibus negotia omnemque voluntatem suam ita committere
possunt, ut parendi modò ipsis sit relicta gloria. Sanè postquam
creaturis DEUS gloriam suam explicare & patefacere semel sibi
proposuerat, quò major esset magnificentia, dum magno Regi se in
scripturis comparat, non aliter fieri potuit, quàm ut altera creatu-
ra alteram perfectione, gloriâ, viribusque agendi antecelleret, De-
umque sic propius accederet. Quare ut creaturæ etiam essent, quæ
ipsius gloriâ quàm proximè referrent, & unde homines potissimùm
ad adorationem magis converterentur, Angelos sibi DEUS cre-
avit tanquam ministros inter creaturas sapientiâ, virtute, autori-
tate atque gloriâ quàm maximè valentes. Quæ gloria DEI ut
magis se, diffunderet, hominibus statim admirabilis videretur, non
unum post alium Angelum, sicut homines DEUS ex nihilo pro-
dure fecit, sed ea statim multitudine, quanta debebat esse, etiam si
multi postea sponte sua deficerent. Multiplicatio enim Sui cum
inter Angelos locum invenire non intelligatur Luc 20. v. 35. sq. &
DEUS tamen à creationis opere dicatur simpliciter cessasse Gen.
2. v. 2. Omnem angelorum numerum intra illud spatium sex di-
erum productum esse necesse est. Horum jam operam viresque
qvas

quasi ipse dedit, variè sibi divisit DEUS disponitq; ut res humanæ promoveantur. Equidem in creatione, quæ ex nihilo facta sunt omnia, non quicquam DEUS operæ alterius sibi conferre & adjungere potuit, ne ipsa rerum essentia, quæ ex nihilo prodiit, creaturæ simul accepta feratur. In conservatione verò, ubi res jam cœpit esse, & propagatur modo aut custoditur, causis etiam secundis subministrantibus DEUS sua, quæ agerent, attribuit, viresque ipse contulit. Ita nimirum sapienter DEUS rem distribuit creaturis, ratione quidem præditis, iisque quibus gratiam suam ipse fecit, ut altera alteri in hoc mundo, ad perfectionem sui quò felicius perveniat, succurrere teneatur. Itaque dum Angelis majores DEUS vires ad mensus est, quàm homini, dumque etiam in eo statu sunt creati, qui est perfectissimus, ut ad majorem felicitatem nullus ipsis omninò progressus juxta scripturam pateat, non homo Angelis sed ipsi hominibus suppetias ire jussi sunt. Ebr. i. v. 14. Quod adeò late patet, ut nec in statu integritatis sine Angelorum præsidio homo fuisset. Dicuntur enim Angeli sine verborum cancellis illorum, Studiis invigilare, qui salutem consecuturi sunt. Equidem fuerat Adamus omnibus suis modis, quantum ipsi debebatur ad præsentem gratiæ fortunam, perfectus, fuit in salute, sed nondum in tali, quæ erat cœlestis gloriæ, & quæ est jam confirmatæ beatitudinis nullius aut cibi aut somni aut auxilii creaturæ indigens. Quare sicut cibo opus habuit Adamus integer, aliisque mediis ad vitæ propagationem naturaliter adstrictus erat, ita Angelorum etiam eundem custodiæ DEUS commiserat, ne ipsi prorsus quicquam metuendum esset sive ex cœlo sive ex lapsu rerum terrestrium, sive ab injuria hostium, si qui incursum aliquando in ipsum facerent. Et si Christus ipse Dominus noster non refugit Angeli ex cœlo aut colloquium aut confirmationem in lucta sua Luc. 22. v. 43, quare homini, licet in statu integro, eandem opem Angelorum aut denegabimus aut indubium vocabimus? Tantum abest, ut ea de re sibi controversiam ipse moverit Adamus, ut in veritate potius hæc fidei nostræ acquieverit, quippe quæ ipsi ex natura innotescere, & potuit & debuit. Potuit utique Adamus ex naturali lumine imaginis
Divinæ

Divinæ intelligere esse Angelos. Aut annon lucem illam insignem, quam ex creationis beneficio sibi inditam habuit, obscuriorem aut minorem esse credamus illorum quidem luce Philosophorum, qui ex naturæ viis, probabili quadam ratione, Angelos esse hodie concludunt? Certè qui animantium pelles ita penetrare poterat, ut nomina etiam imponeret quam sapientissimè cujusvis naturam exprimentia, nec Angelorum ille notitiam aut alienam à se esse, aut remotam prorsus æstimare potuit; & si ignorasset per naturam, dum tamen frequenti usus fuisset colloquio DEI, si in bonitate sua permanisset, vel ex eo accepisset, Angelos sibi datos esse in præsidium & custodiam, quo magis se tutum esse crederet. Imo etiam agnoscere debuisset Adamus, si productus fuisset integritatis status, ut DEI cura circa hominem eò magis deprædicaretur. Jam postlapsum illa Angelorum cura major facta est, dum per omnia corruptus homo infinitis periculis expositus est. Vah! in quæ non præcipitia fertur propria hominis, quæ ipsum perpetuò oppugnat, natura. Quot insidiæ ponuntur, quantumque laceßitur homo sive ab interno, sive mundo? Et quis modos nocendi omnes recensere valet: hisce malis, tanta multitudine conspirantibus in perniciem hominis, dum occurrere jussi sunt Angeli, quantum cumulus non accessit pristinæ sollicitudini? Et quanta tamen alacritate non in eo officii genere versantur, ut hominem defendant à malorum impetu, sibi que eum conjungant ad laudis societatem, quam DEO semper dicere amant. Sane dum erga genus humanum tam propensus est DEUS, ut nec ipsi Filio pepercerit, nihil jucundius potest obtingere Angelis, quam ut in eo partes suas expleant, quod circa salutem generis humani DEO gratum acceptumque esse norunt. Gaudent ipsi introspicere Evangelii mysterium, quod hominibus prædicatur. Gaudent etiam id promovere, ut tantæ salutis fiat particeps homo, aliàs tam miserabilis. Neque est, quod deficere eò tandem viribus tuis tibi persvadeas, intra tantam negotiorum multitudinem. Spiritus enim sunt, qui non ita defatigari possunt sicut corpora, exspirantibus subinde inter labores particulis virtutis corporeæ; quas Spiritus non habent: Viribus insuper sunt instructi, quavis sive

sive fraude sive virtute hostium semper majoribus. Contrahant
nervos ingenii omnes ad fallendum inimici, ut ferè vicisse vide-
antur: Angeli tamen sunt superiores ad ipsorum confusionem.
Valeant hostes robore, copiis & facultatibus, ut terrorem incu-
tiant homini, non tamen Angelicæ virtutis pares. Sint peri-
cula supra vires hominum, quæ nos expugnare tentant, averti
tamen adhuc possunt, si DEUS voluerit, Angelorum vigiliis, ut-
pote qui semper sunt in statione pro nobis, non ita loco suo di-
scedentes sicut fugitivi, quos metus præmit. O quanta circum-
spectio non utuntur circa hominem Angeli! Pedibus prospici-
unt, ne dum facilis est errandi via, aut ad lapsum proclivitas,
ita frequenter cum damno aut lædantur aut prorsus ruant. Ma-
nus sæpe dirigunt & inflectunt, ne quod tractant, ipsis noceat:
Ori oculisque ita sæpius consulunt, ne quæ immittuntur aut ob-
jiciuntur, cladem aliquam afferant, aut in consensum mali as-
pectus fiat. Imò universo corpori ea sæpius in salutem vertunt,
quæ ruinam minabantur quàm certissimam. At vero quid putes,
annon majori animam nostram complectuntur curâ? Illa sane
est in qua omnis perfectio vitæ & voluptas ponitur hominis, si ipse
bene est, & unde contra velut ex scaturigine quædam pleno im-
petu, quicquid est mali sive doloris, redundat in hominem,
si ipsi ob peccatum ira DEI imminet. Agit hæc perpetuò sua cogi-
tandi virtute, ut non possit ita prorsus destrui, sicut corpus tan-
dem dissolvitur. Quare vel sensus adest boni & lætitiæ, quæ
vita vocatur, vel mali & tristiæ, cum indignatione, metu &
cruciatu conscientiæ horribili, quæ mors animæ est. Vah! quàm
sollicitos non habet hæc res Angelos, animæ videlicet hominum
ut conserventur. Quot cogitationes non suggerunt salutis, ut
sæpius nescias, unde tales? Quot sive consolandi sive confir-
mandi rationibus non aggrediuntur subinde animam, quæ ma-
lis conflictatur aut dubiis in contrarium nitentibus? Certè si dia-
bolo facultas permittitur immittendi in animam cogitationes,
quibus ad defectionem sollicitat, ceu ex scripturis variè patet,
quare Angelis non idem liceat, ut ad bonum sive reducat sive
in eodem robur accipiat homo. Atque hæc intelligitur pugna
est,

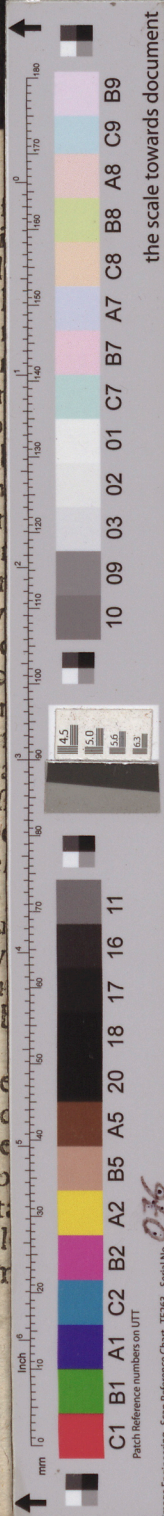
esse, quæ angelis cum Diabolo ejusque infernis lociis in scriptura tribuitur. Neque enim restanti negotii esset diabolus avertere atque pellere, si unice viribus Angelorum committeretur. Ast cum libertas hominis intercedat, quam DEUS etiam ipsi relinquit, quæque rationibus est impugnanda, antequam plenior consensus fiat, dimicant inter sese quam accerrime Angeli & diaboli, propositis argumentis in utramque partem. Remque atque causam diaboli semper juvat, quod habet peccatum in nobis, tanquam hostem nobis semper adversum, sibi verò amicissimum, seu proditorem atque exploratorem animi nostri, propendente ita naturâ nostrâ ad societatem malorum, criminumque admissionem. Quodcumque ergo se jam verterit homo, sive ad bonum sive ad malum, eò victoria etiam se inclinavit, discedente jam parte inferiori. Nobis tamen, qui verè Christiani sumus, dum alius Spiritus obtigit, cujus templum corda sunt, eò facilius jam Angeli subvenire possunt contra diaboli insidias, nosque ad partes suas pertrahere, supprime semper in nobis peccati motus Divina virtute. Intra quæ jam castra non continemur? Intra quam munitionem non vivimus? Ea salus paratur iis, qui in DEO spem vitæ ponunt, verbo DEI quam firmissimè semper nixi. Infelices contra sunt, qui ut securius vivere liceat, vel opinionem diaboli prorsus ex animo suo dimovent, vel ejus insidias non credunt tantas esse, curamque Angelorum ita parum cogitant, aut in minimis ponunt. Adeo nimirum corrupti sunt sensibus suis miseri illi homines, ut neque se ipsos suamque originem vel finem respiciant, sicut bestia, quibus nullus sensus est rationis: abjiciuntque se ipsos quam maxime possunt, ad brutorum similitudinem, nullum omnino Spiritum credentes. Verùm quantumcumque conentur virtute aut consiliis, non tamen possunt diabolorum multitudinem ex mundo epicere, nudo interim ipsi latere hostium furori utrinque expositi. Neque enim rei veritas arbitrio humano sumitur, ut rejicere velis, quod placeat, sed suam jam habet virtutem extra te tuamque voluntatem. Quare dum ex scripturis tam clarè manifestèque Angelorum cura circa homines oculos sensusque nostros feriat, id agamus jam, *Cives Optimi,*
nc

ne ipsi ex tanta munitione salutis nostræ, egressione quadam facta, in manus hostium incidamus. Dicam apertius: agnoscamus hanc gratiam DEI ea semper, quæ fas est, pietatis observatione: Simus frequentes in laude DEO id propter dicenda, inque precibus ardentissimis, ut in societate Angelorum & amicitia per vitam omnem maneamus: Fugiamus quæ aut turpia aut noxia esse videntur generi humano, & indigna oculis Angelorum. Cumque tormentorum hactenus incensione manuariorum, siue *bombardarum*, ut hodie vocant, in Academia nostra variè sint perterriti homines atque horrore percussi, judicate jam ipsi, *Cives Optimi*, an Musarum sedibus ejusmodi strepitus aut tumultus conveniat, quippe ubi Angelis non adeo dissimiles oportet esse sapientiæ studiosos. Annon placidum illud hominum genus, quæ sibi fingere conantur artes humaniores, id committat, ut sibi metuant homines ab illo? Quare cum moribus illis quàm longissimè recedatur à sapientiæ disciplina & ab Angelorum consuetudine, utpote qui non terrent homines, sed juvant, Vestrum etiam jam erit, *Cives Optimi*, animum suscipere sapientiorum, moresque sequi in posterum placidiores ad salutem, quæ omnes continemur, societatis humanæ. Vobis hæc erit obsequendi gloria, laus omnisque vitæ commendatio: Et nobis, qui meliora semper svademus, non parum afferet lætitiæ, tam bonis gaudere civibus, quibus cum conversari nec Angelos penitebit. Valete!

P. P. *sub Sigillo Rectoratus Academiae Rostochiensis.*
Ao. Christi 1699 d. 29. Septembr.



esse, quæ angelis cum Diabolo ejusque in
ra tribuitur. Neque enim restanti negoti
tere atque pellere, si unice viribus Angel
Ast cum libertas hominis intercedat, quam
qvit, quæqverationibus est impugnanda, at
sensus fiat, dimicant inter sese quam acceri
li, propositis argumentis in utramque par
causam diaboli semper juvat, quod habet p
quam hostem nobis semper adversum, si
seu proditorem atque exploratorem anim
te ita naturâ nostrâ ad societatem malorum
missionem. Quocumque ergo se jam vertet
num sive ad malum, ead victoria etiam se in
jam parte inferiori. Nobis tamen, qui v
dam alius Spiritus obtigit, cujus templum e
jam Angeli subvenire possunt contra diabo
partes suas pertrahere, supprimente semper
tus Divina virtute. Intra quæ jam castra no
quam munitionem non vivimus? Ea salus pa
spem vitæ ponunt, verbo DEI quam firmis
felices contra sunt, qui ut securius vivere li
diaboli prorsus ex animo suo dimovent, ve
dunt tantas esse, curamque Angelorum ita
in minimis ponunt. Adeo nimirum corru
miseri illi homines, ut neque se ipsos suamque
respiciant, sicut bestia, quibus nullus sensu
untque se ipsos quam maxime possunt, ad
nem, nullum omnino Spiritum credentes,
que conentur virtute aut consiliis, non tamen
rum multitudinem ex mundo epicere, nunc
hostium furori utrinque expositi. Neque
trio humano sumitur, ut rejicere velis, quo
jam habet virtutem extra te tuamque volunta
ex scripturis tam clarè manifestèque Angel
mines oculos sensusque nostros feriat, idagam



scriptu
m aver
tteretur
psi relin
rior con
e diabo
ve atque
obis, tan
simum,
penden
que ad
e ad bo
cedente
sumus,
facilius
sque ad
cati mo
? Intra
n DEO
ixi. In
tionem
oncre
nt, aut
bus suis
finem
abjici
ilitudi
tâcun
abolo
i latere
s arbi
d suam
e dum
ca ho
ppimi,
ne